

พระราชพิธีสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ครบ ๒๐๐ ปี

หมายกำหนดการ

พระราชพิธีสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ครบ ๒๐๐ ปี

เมษายน พุทธศักราช ๒๕๒๕

เลขาธิการพระราชวังรับพระบรมราชโองการเหนือเกล้าฯ สั่งว่า พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี ได้กราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า เนื่องด้วยในปีพุทธศักราช ๒๕๒๕ กรุงเทพมหานครอมรรัตนโกสินทร์ มหินทรายุธยาจะมีอายุได้ ๒๐๐ ปี นับเป็นมหามงคลสมัยแสดงถึงความมั่นคงของบ้านเมือง กรุงรัตนโกสินทร์ได้ผ่านพ้นภัยพิบัติต่างๆ มาโดยสวัสดิ์ มีความร่มเย็นเป็นสุขสืบมาด้วยพระบารมีแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก องค์ปฐมบรมมหากษัตริย์ราชเจ้า บรมราชจักรีวงศ์ ผู้ทรงสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์และด้วยพระปรีชาสามารถแห่งสมเด็จพระมหากษัตริย์ราชเจ้า ผู้สืบราชสันตติวงศ์ ดำรงพระบรมราชจักรีวงศ์ทุกรัชกาลโดยลำดับ เมื่อกรุงรัตนโกสินทร์เจริญมั่นคงมาครบ ๒๐๐ ปี เป็นวาระอันประเสริฐที่รัฐบาลและปวงชนชาวไทยมีความปีติยินดีพร้อมกันแสดงความกตเวทิตาคุณสำนึกในพระมหากษัตริย์คุณต่อพระมหากษัตริย์ในพระบรมราชจักรีวงศ์ และบรรพบุรุษของไทยที่จรรโลงชาติไทยให้มีความรุ่งเรืองสืบสันตติสุขมาตราบเท่าทุกวันนี้

คณะรัฐมนตรี ประชุมปรึกษาเห็นควรที่ทุกฝ่ายจะร่วมกันประกอบกิจกรรมต่างๆ เพื่อเป็นการเชิดชูชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ทั้งชี้ให้เห็นถึงคุณธรรมประจำชาติไทย ซึ่งเป็นปัจจัยให้สามารถดำรงรักษาเอกราช อธิปไตยและสันติสุขของบ้านเมืองได้

ตลอดมา โดยตระหนักจักได้ร่วมกันฟื้นฟูเอกลักษณ์และคุณธรรมประจำชาติให้ดำรงอยู่ เพื่อความก้าวหน้าวัฒนาถาวรของประเทศชาติไทยสืบไป

อนึ่ง สมัยเมื่อกรุงเทพมหานครมรรัตนโกสินทร์อายุครบ ๑๐๐ ปี ในรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๕ ตรงกับพุทธศักราช ๒๔๒๕ และเมื่อครบ ๑๕๐ ปี ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๗ ตรงกับ พุทธศักราช ๒๔๗๕ ในครั้งนั้นโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งการพระราชพิธีสมโภชพระนคร รวมทั้งงานฉลองวัดพระศรีรัตนศาสดารามซึ่งเป็นที่สถิตประดิษฐานพระพุทธรูปมหาณี-รัตนปฏิมากร อันเป็นพระพุทธรูปปฏิมากรสำคัญของกรุงรัตนโกสินทร์คู่พระบรมราช-จักรีวงศ์สืบพร้อมกันด้วย

ดังนั้น คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติตั้งกรรมการพิจารณาดำเนินการจัดงานสมโภช กรุงรัตนโกสินทร์ครบ ๒๐๐ ปี ในพุทธศักราช ๒๕๒๕ ขึ้น คณะกรรมการและอนุกรรม การได้ดำเนินการวางรูปโครงการ และวัตถุประสงค์ในการจัดงานสมโภชกรุงรัตน-โกสินทร์ พร้อมด้วยวัดพระศรีรัตนศาสดารามซึ่งได้บูรณะปฏิสังขรณ์สิ่งชำรุดทรุดโทรม ทิวทัศน์พระอารามเรียบร้อยแล้ว ขอพระราชทานกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละออง-ธุลีพระบาท ทรงพระราชดำริพิจารณาตามที่ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี และประธานคณะกรรมการดำเนินการฯ กราบบังคมทูลนี้แล้ว จึงทรงพระกรุณาโปรด-เกล้าฯ ให้กำหนดการในส่วนที่จะทรงบำเพ็ญพระราชกุศลพระราชพิธีสมโภชกรุงรัตน-โกสินทร์และฉลองวัดพระศรีรัตนศาสดาราม โดยอนุโลมราชประเพณีที่มีมาแล้วใน รัชกาลก่อน ทั้งให้สอดคล้องพอเหมาะพอควรแก่กาลสมัยในปัจจุบัน ดังรายการต่อไปนี้

การพระราชกุศลทักษิณานุปทาน

วันอาทิตย์ ที่ ๔ เมษายน ๒๕๒๕ เจ้าพนักงานเตรียมการพระราชกุศลทักษิณา-นุปทาน ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ในพระบรมมหาราชวัง เชิญพระโกศพระบรมอัฐิ

สมเด็จพระปฐมบรมมหาชนกพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล และพระโกศพระบรมอัฐิสมเด็จพระอมรินทราบรมราชินี สมเด็จพระศรีสุริเยนทราบรมราชินี สมเด็จพระศรีสุลาลัย สมเด็จพระเทพศิรินทราบรมราชินี สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินี สมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยกาเจ้า สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรมพระบรมราชชนก ขึ้นประดิษฐานบนพระราชบัลลังก์ภายใต้ฉัตรพญามหาเศวตฉัตร แวดล้อมด้วยเครื่องบรมอิสริยราชูปโภค ต้นไม้ทองเงิน เชิญพระโกศพระบรมอัฐิสมเด็จพระบวรราชเจ้า กรมพระราชวังบวรสถานมงคล พระโกศพระบรมอัฐิพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัวและกรมพระราชวังบวรสถานพิมุขออกประดิษฐานบนพระที่นั่งพุทธทานภายใต้สัปตพญามหาเศวตฉัตร และเชิญพระโกศพระอัฐิสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยาเทพสุขาวดี สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระศรีสุทธาภรณ์ ขึ้นประดิษฐานบนพระที่นั่งกงภายใต้เบญจพญามหาเศวตฉัตร ทั้งนี้จะได้เชิญพระพุทธรูปประจำพระชนมวารของพระบรมอัฐิ ขึ้นประดิษฐาน ณ พระที่นั่งบุษบกมาลา ในพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัยยกเครื่องนมัสการและเครื่องราชสักการะไว้พร้อมสรรพ

เวลา ๑๖ นาฬิกา ๓๐ นาที พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่งจากพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต ไปยังพระบรมมหาราชวัง ทิ่ยกเครื่องนมัสการพระที่นั่งที่หน้าพระทวารเทเวศร์รักษา เสด็จพระราชดำเนินเข้าสู่พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงจุดธูปเทียนที่เครื่องนมัสการพานทองสองชั้นบูชาพระพุทธรูปประจำพระชนมวารของพระบรมอัฐิ พระอัฐิ ที่ประดิษฐาน ณ พระที่นั่งบุษบกมาลา

แล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงจุก
 รูปเทียนเครื่องสักการะถวายบังคมพระบรมอัฐิและพระอัฐิ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 ถวายพัดที่ระลึกงานพระราชกุศลทักษิณานุปทานแด่สมเด็จพระสังฆราช สมเด็จพระราชา
 คณะ พระราชาคณะ ๒๔ รูป แล้วพระสงฆ์ ๒๔ รูป มีสมเด็จพระสังฆราชเป็นประธาน
 สวดพระพุทธมนต์ จบแล้วพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวถวายพัดที่ระลึกการพระราชกุศล
 ทักษิณานุปทานเนื่องกัยการพระราชพิธีสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี แด่สมเด็จพระ
 พระราชาคณะผู้ถวายพระธรรมเทศนา แล้วพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระ
 พระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงจุกรูปเทียนเครื่องทรงธรรม เจ้าพนักงานนิมนต์
 สมเด็จพระราชาคณะชั้นธรรมาสน์แล้วอาราธนาธรรม สมเด็จพระราชาคณะถวายศีล
 และถวายพระธรรมเทศนากัณฑ์ ๑ จบแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงประเคน
 จุกุบัจจัยไทยธรรมบูชากัณฑ์เทศน์ แล้วทรงทอดผ้าไตร พระสงฆ์ที่สวดมนต์และถวาย
 เทศน์ รวม ๒๕ รูปสดับปกรณ์พระบรมอัฐิ พระอัฐิ แล้วถวายอนุโมทนา ถวายอติเรก
 ถวายพระพรลา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ ไปทรงกราบพระพุทธรูปประจำ
 พระชนมวารของพระบรมอัฐิ แล้วพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนาง
 เจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงกราบพระบรมอัฐิ พระอัฐิ เสด็จพระราชดำเนินกลับ

วันนี้ แต่งกายเครื่องแบบเต็มยศ สายสะพายชัตติยราชอิสริยาภรณ์มหจักรี
 บรมราชวงศ์ และสายสะพายราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า

บวงสรวง

วันจันทร์ที่ ๕ เมษายน ๒๕๒๕ เจ้าพนักงานจะได้แต่งพลับพลาพิธีและตกแต่ง
 พระมณฑปยอคนพญุลเสวตฉัตรสำหรับเป็นที่เสด็จออกในการพระราชพิธีถวายสักการะ
 บวงสรวงสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้า ณ ท้องสนามหลวง และจัดตกแต่ง
 ทำาวสุกรี ทำาราชวรดิฐ พระที่นั่งราชกิจวินิจฉัย ในการเสด็จพระราชดำเนินกระบวน

พยุหยาตราชลมารค ทอดเรือพระที่นั่งกระบวนพยุหยาตราชลมารคตามโบราณขัตติยราช
ประเพณีไว้พร้อม

เวลา ๘ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ
พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนิน โดยรถยนต์พระที่นั่งจากพระตำหนัก
จิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต ไปยังท่าวาสุกรี ขณะนี้ ทหารกองเกียรติยศ
ถวายความเคารพ แตรวงบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี ผู้บัญชาการทัพเรือกราบ
บังคมทูลถวายรายงานกำลังพลและเรือพระที่นั่ง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ
สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จลงเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ พร้อมด้วย
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้า-
จุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี* ประทับในบัลลังก์กัญญาเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พระ
เจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรชายา เสด็จลงประทับบัลลังก์กัญญาเรือพระ-
ที่นั่งเอนกชาติภุชงค์ ซึ่งเป็นเรือพระที่นั่งรอง และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัด
เรือพระที่นั่งอนันตนาคราช ทอดบัลลังก์บุษบกเป็นเรือนำเชิญ พระชัย (หลังช้าง) ของ
พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ทั้งนี้ จัดเป็นกระบวนพยุหยาตราชลมารค
มีเรือประตู่หน้า เรือคู่ชัก เรือรูปสัตว์ เรือตำรวจหลวง เรือยิงแสงและตามมโหระทึก
สังข์ แตร ปี่ กลองชนะ ลงในริ้วกระบวนเรือพยุหยาตราประโคมพร้อมแล้ว ทรงพระ-
กรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ผู้บัญชาการทัพเรือเคลื่อนกระบวนพยุหยาตราชลมารคออกจาก
ท่าวาสุกรील่องไปตามลำน้ำเจ้าพระยา เรือพระที่นั่งอนันตนาคราชเทียบ ณ ท่าราชวรดิฐ
เพื่อเชิญพระชัยไปประดิษฐาน ณ พลับพลาท้องสนามหลวง แล้วเรือพระที่นั่งสุพรรณ-
หงส์และเรือพระที่นั่งเอนกชาติภุชงค์เทียบท่าราชวรดิฐ เสด็จพระราชดำเนินขึ้นสู่พระ-

* ต่อมาเปลี่ยนให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ เสด็จลงประทับแทน

ที่นั้ราชกิจวินิจฉัย ทหารกองเกียรตยศถววยความเคารพ แตรวงบรรเลงเพลงสรรเสริญ
พระบารมี แล้วเสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่งเข้าสู่พระบรมมหาราชวัง
พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ
สยามมกุฎราชกุมาร สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีสมเด็จพระเจ้า
ลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี พระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้า
โสมสวลี พระวรชายา

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพนักงานเชิญพระชัย (หลังช้าง) ประดิษฐาน
บนราชรถ โดยจัดเป็นกระบวน พระราชอิสริยยศอย่างน้อยแท้ไปยังพลับพลาท้องสนาม
หลวง

ครั้นเวลาประมาณ ๑๐ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระ-
นางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่งเป็นกระบวน
พร้อมด้วยสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร สมเด็จพระเทพรัตน-
ราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราช
กุมารี และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรชายา เสด็จพระราชดำเนิน
ออกจากพระบรมมหาราชวังทางประตูวิเศษไชยศรี ไปยังพลับพลาท้องสนามหลวง
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จขึ้นสู่
พลับพลา ทหารกองเกียรตยศ ๓ เหล่าทัพ ถววยความเคารพ แตรวงบรรเลงเพลง
สรรเสริญพระบารมี พระบรมวงศานุวงศ์ คณะองคมนตรี คณะรัฐมนตรี ทูตานุทูต
ข้าราชการ ทหาร พลเรือน ลูกเสือ นักเรียน ทวยราษฎร์ทุกหมู่เหล่า เฝ้าทูลละอองธุลี
พระบาทถววยความเคารพพร้อมกัน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระ-
นางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงจตุรถูปเทียนเครื่องนมัสการบูชาพระชัย (หลังช้าง)
แล้วพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวถววยพัดที่ระลึกการพระราชพิธีบวงสรวงสมเด็จพระ-
บูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้า แล้วทรงศีล สมเด็จพระสังฆราชถววยศีล จบ พระบาท

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเสด็จออก ณ พระที่นั่ง
ชุมสาย ทหารกองเกียรติยศ ๓ เหล่าทัพ ถวายความเคารพ แตรวงบรรเลงเพลง
สรรเสริญพระบารมี

ครั้นสุดเสียงแตรถวายความเคารพแล้ว พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายก
รัฐมนตรี ประธานคณะกรรมการอำนวยการจัดงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์กราบ
บังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท ถึงความพร้อมใจของรัฐบาลและปวงชน
ชาวไทยที่ได้เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกทรงเป็นมหाराช
และถวายพระพรชัยมงคล จบแล้ว พระสงฆ์ ๓๐ รูป มีสมเด็จพระสังฆราชเป็นประธาน
เจริญชัยมงคลคาถา ทหารกองเกียรติยศ ๓ เหล่าทัพ ถวายความเคารพ แตรวงบรรเลง
เพลงสรรเสริญพระบารมี

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำรัสตอบ จบแล้ว ดุริยางค์บรรเลงเพลง
สรรเสริญพระบารมี แล้วพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระ
บรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินจากพระที่นั่งชุมสาย ไปประทับพระราชอาสน์
หน้าอาสนสงฆ์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ถวายยามจตุปัจจัยไทยธรรมแด่สมเด็จพระ
สังฆราช สมเด็จพระราชาคณะ พระราชาคณะ แล้วทรงหลังทักษิณทก พระสงฆ์
ถวายอนุโมทนา ถวายอติเรก กลับ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระ
นางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินไปยังมณฑลพิธีบวงสรวงทรงแปร
พระพักตร์สู่ทิศพระศรีรัตนศาสดาราม และปราสาทพระเทพบิดรในพระบรมมหาราชวัง
ทรงจตุรปูเทียเนเครื่องราชสักการะบวงสรวงสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้า ซึ่ง
ประดิษฐานพระบรมรูปราชานุสรณ์อยู่ที่ปราสาทพระเทพบิดร ขณะนั้น ชาวพนักงาน
ประโคมฆ้องชัย มโหระทึก สังข์ แตร ดุริยางค์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระ
นางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินไปประทับ ณ มุขหน้าพลับพลา
โปรดเกล้าฯ ให้ นายภาวาส บุนนาค รองราชเลขาธิการ อำนวยการอภิเสด็จ ในขณะนั้น

ผู้ที่เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาททุกหมู่เหล่าจะได้ประนมมือแสดงการคารวะบูชาจนอ่านจบ
 ชาวพนักงานประโคมฆ้องชัยมโหระทึก สังข์ แตร ตูริยางค์อีกลาหนึ่งแล้ว พระบาท
 สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงรับการถวายความ
 เคารพของผู้เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท แล้วเสด็จพระราชดำเนินไปประทับรถยนต์
 พระที่นั่งเสด็จพระราชดำเนินกลับ ขณะที่รถยนต์พระที่นั่งเคลื่อนออกจากพลับพลา
 ทหารกองเกียรติยศถวายความเคารพ แตรวงบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีส่งเสด็จ

วันนี้ แต่งกายเครื่องแบบเต็มยศ สายสะพายขัตติยราชอิสริยาภรณ์มหากัรี หรือ
 สายสะพายอิสริยาภรณ์ช้างเผือก สายสร้อยจุลจอมเกล้า

คำกราบบังคมทูลพระกรุณา

เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระบรมพูนพมหากษัตริยาธิราชเจ้า

ของ ฯ พล ฯ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี

เนื่องในการพระราชพิธีบวงสรวงสมเด็จพระบรมพูนพมหากษัตริยาธิราชเจ้า

ณ ห้องสนามหลวง

วันที่ ๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๒๕

ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้า พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี ในนามคณะ
 รัฐมนตรี ข้าราชการทั้งฝ่ายทหาร ตำรวจ พลเรือน และประชากรราษฎรทุกหมู่เหล่า
 ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสกราบบังคมทูลพระกรุณา แสดงความปิติยินดีใน
 วันมหามงคลนี้ ซึ่งได้ฝ่าละอองธุลีพระบาท พร้อมด้วยพสกนิกร กระทำบวงสรวงสักดิ์
 ถวายสมเด็จพระบรมพูนพมหากษัตริยาธิราชเจ้า ในโอกาสฉลองพระมหานคร นับแต่ได้ประ-

ดิษฐานกรุงเทพมหานคร อมรรัตนโกสินทร์มหารอบ ๒๐๐ ปี ในพุทธศักราช ๒๕๒๕ นี้ อันเป็นโอกาสที่น่ายินดี จึงกระทำการเฉลิมฉลอง เพื่อสนองพระเดชพระคุณแก่พระบรมราชจักรีวงศ์ ที่ดำรงราชอาณาจักรไทยให้สถิตสถาพรสืบมาโดยสวัสดิภาพตราบจนปัจจุบันกาล ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย จึงขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต กราบบังคมทูลสำแดงกตัญญูทศเวทิตารธรรมต่อพระมหากษัตริย์ในพระบรมราชจักรีวงศ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจักรีบรมนาถ พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก พระปฐมบรมกษัตริย์ผู้มีพระเดชพระคุณเป็นล้นพ้นแก่ชาติไทย

สมเด็จพระบูรพมหากษัตริย์ราชเจ้าในพระบรมราชจักรีวงศ์นั้น แต่ละพระองค์ล้วนทรงพระปรีชาพิเศษ สามารถในพระราชกิจเหมาะแก่สมัยเวลานั้น จำเริญถึงแต่พระปฐมบรมกษัตริย์ได้ทรงปลูกฝังความมั่นคงให้แก่ราชอาณาจักรไทยแล้ว รัชกาลต่อมาก็ทรงทำนุบำรุงบ้านเมืองด้วยการสร้างสรรค์วัฒนธรรมทุกสาขา ทรงเชิดชูพระบวรพุทธศาสนา และส่งเสริมความมั่งคั่งสมบูรณ์แก่ประเทศสืบช่วงต่อกันโดยลำดับ ครั้นถึงสมัยที่ไทยต้องติดต่อกับโลกภายนอก ก็ทรงดำเนินรัฐสุภาภิบาลนโยบายสุขุมคัมภีรภาพรักษาเอกราชของชาติมาได้โดยตลอด พร้อมกับทรงเร่งรัดสร้างความเจริญเช่นอารยชาติเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศในปัจจุบัน โดยทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจด้วยพรหมวิหารธรรมอันเป็นธรรมชาติ จึงเป็นการแสดงให้เห็นชัดว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของไทยเราทุกรัชกาลในพระบรมราชวงศ์นี้ ได้ทรงปฏิบัติพระองค์เป็นกุลบิดรของชาติไทย รั้งทั้งผิดและชอบของประชาชน สมกับที่เคยเรียกกันว่าพ่อเมืองเป็นอย่างดี

ในส่วนพระองค์ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจักรีบรมนาถ พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกนั้นแล้ว พระองค์ทรงเป็นเอกอัครอัคริบุรุษโดยแท้ เพราะนอกจากจะทรงสถาปนาความมั่นคงให้แก่ชาติไทยแล้ว ยังได้ทรงสร้างกรุงเทพมหานคร เป็นศูนย์รวม

แห่งความเจริญรุ่งเรือง อันได้แผ่ขยายความสุขสราญออกไปสู่พสกนิกรทั่วราชอาณาจักร ทรงจัดระเบียบการปกครอง ด้วยการชำระพระราชกำหนดกฎหมาย ให้บริบูรณ์และชอบด้วยยุติธรรม ทรงอาราธนาคณะสงฆ์ร่วมกันสังคายนาพระไตรปิฎกให้บริสุทธิ์ บริบูรณ์ เป็นหลักตราบเท่าปรัตยบันกาล พร้อมกันนั้นก็ทรงฟื้นฟูวัฒนธรรมของชาติทุกสาขา อาทิ วรรณกรรมและงานศิลปหัตถกรรม อันทรงงาม เป็นแบบฉบับแก่ชาวรุ่นต่อมา ด้วยเหตุนี้ เมื่อนักประวัติศาสตร์ได้ศึกษาถึงพระราชกรณียกิจ อันเป็นคุณประโยชน์อันเนืองประการแล้ว จึงได้เผยแพร่ให้ทั้งฝ่ายราชการและประชาชนทราบ ซึ่งต่างก็เกิดความเลื่อมใสในพระบรมราชกฤดาภินิหารเป็นล้นพ้น จึงพร้อมใจกันมีสมานฉันท์ที่จะถวายพระราชสมัญญาว่า “พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช” เป็นเครื่องรำลึกถึงพระเดชพระคุณ และเพื่อความเป็นที่ระลึกแก่ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ผู้เป็นข้าขอบขัณฑสีมาอาณาจักรไทย เพราะเหตุที่ได้บูชาพระมหามบูรุษรัตน์ ผู้ควรบูชาอย่างยิ่งสืบไป

และเมื่อหวนรำลึกถึงเหตุการณ์ปัจจุบันในรัชกาลของใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ก็ตระหนักชัดในดวงจิตของพสกนิกรชาวไทยทุกผู้ทุกนามว่า ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงดำเนินพระราชกรณียกิจ ครองแผ่นดินด้วยความเป็นธรรม ทรงนำความเรียบร้อยร่มเย็น มาสู่อาณาประชาราษฎร์โดยทั่วถึง มีพระราชหฤทัยจำนงที่จะทรงพยายามยังวัฒนธรรม ให้บังเกิดแก่ประชาชนและบ้านเมือง จึงพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมราชวงศ์ สำนึกลำบากตรากตรำพระวรกายเสด็จเยี่ยมเยียนประชาชนทั่วทุกถิ่นแม่ในแดนทวารวดี เพื่อแนะนำส่งเสริมการประกอบอาชีพของประชาชน ในรูปของโครงการต่าง ๆ ตามพระราชดำริบ้าง พระราชประสงค์บ้าง อันเป็นการให้การศึกษ แก่ความยากจน และป้องกันรักษาโรคภัยไข้เจ็บ พร้อมทั้งพระราชทานพระราชทรัพย์เพื่อการเหล่านี้เป็นอันมาก ราษฎรทั้งหลายต่างสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ เป็นอย่างยิ่ง

ณ วาระนี้ บรรดาข้าพระพุทธเจ้าซึ่งได้ร่วมชุมนุมอยู่เบื้องพระยุคลบาท ด้วย
 ความปีติโสมนัส ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสถวายชัยมงคล เศษเสี้ยวจะวาจาที่
 ได้กราบบังคมทูลพระกรุณามานี้ และคุณพระศรีรัตนตรัยอันเป็นรัตนประเสริฐสุด ไม่
 มีรัตนใดบริสุทธ์ยิ่งกว่า ได้โปรดอภิบาลรักษาใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทให้เจริญพระ-
 ชนมาอยู่ยี่เนนาน ทรงพระเกษมสำราญอยู่ในรัตนราไชศุรีย์ พระเกียรติคุณแผ่ไพศาล
 ไปทั่วทิศานุทิศ ขอให้พระบรมราชจักรีวงศ์ดำรงราชสันตติ เสวยสิริราชสมบัติผ่านพ้น
 พิบัติอุปัทวันตรายทั้งปวง และข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ขอตั้งจิตอธิษฐาน ให้กรุง-
 รัตนโกสินทร์ทวีความรุ่งเรืองไพบูลย์ อาณาประชาราษฎร์เพิ่มพูนความผาสุกสืบไป
 ชั่วกาลนาน

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

พระราชดำรัส

ในพระราชพิธีบวงสรวงสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้า

ณ ห้องสนามหลวง

วันจันทร์ ที่ ๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๒๕

ข้าพเจ้ามีความปีติชื่นชมยิ่งนัก ที่ประชาชาติไทยจัดงานเฉลิมสมโภชกรุงรัตน-
 โกสินทร์ไถ่คงามยิ่งใหญ่ และพร้อมเพรียงกันทุกฝ่ายเช่นนี้ เป็นนิมิตหมายสำคัญ
 แสดงความจริงให้ประจักษ์ชัดโดยปราศจากข้อสงสัย ว่าคนไทยนั้นยังมีความจงรักภักดี
 ในแผ่นดินอยู่อย่างมั่นคงลึกซึ้ง ทั้งมีความสมัครสามัคคีอันแน่นแฟ้น พร้อมทั้งจะร่วมแรง
 ร่วมใจกันประกอบกิจทั้งปวงที่เป็นธรรมสุจริต ความพร้อมเพรียงกันในการทำความดีนี้

ช่วยให้ไทยรักษาอิสรภาพอันไพบูลย์มาได้สองร้อยปีแล้ว จึงเชื่อมั่นว่าชาติไทยจะดำรงความเป็นไทยอยู่ตลอดไป

ส่วนการทำนายกรัฐมนตรี้ได้กล่าวพรรณนาในนามของประชาชน ถึงความสำนึกตระหนักในพระเดชพระคุณแห่งสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้าทุกพระองค์ พร้อมทั้งแสดงความประสงค์อันแรงกล้า ที่จะเกิดทูลเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกให้สูงส่งขึ้น โดยถวายพระราชสมัญญาเป็น “มหाराช” นั้น เป็นข้อยืนยันอย่างสำคัญว่า คนไทยทุกๆ ฝ่ายมีความนิยมเลื่อมใสในคุณความดีและปรารถนาปรารถนาที่จะตั้งตนอยู่ในคุณความดีนั้น

การรักษาอิสรภาพและความเป็นไทยให้ดำรงมั่นคงยืนยาวไป ถือว่าเป็นกรณีกิจอันสำคัญสูงสุด นอกจากต้องอาศัยการบริหารประเทศที่ฉลาดสามารถ และสุจริตเป็นธรรมดาแล้ว ยังต้องอาศัยความร่วมมือสนับสนุนจากประชาชนทั้งประเทศด้วย คือประชาชนแต่ละคนจะต้องชวนช่วยสร้างสรรค์ประโยชน์ และดำรงอยู่ในคุณธรรมอันสมควรแก่ฐานะของตนๆ คุณธรรมที่ทุกคนควรจะศึกษาและน้อมนำมาปฏิบัติ มีอยู่สี่ประการ ประการแรก คือการรักษาความสัตย์ ความจริงใจต่อตัวเอง ที่จะประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรม ประการที่สอง คือการรู้จักข่มใจตนเอง ฝึกใจตนเองให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในความสัตย์ความดีนั้น ประการที่สาม คือการอดทน อดกลั้น และอดออม ที่จะไม่ประพฤติล่วงความสัตย์สุจริต ไม่ว่าจะด้วยเหตุประการใด ประการที่สี่ คือการรู้จักละวางความชั่ว ความทุจริต และรู้จักสละประโยชน์ส่วนน้อยของตนเพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง คุณธรรมสี่ประการนี้ ถ้าแต่ละคนพยายามปลูกฝังและบำรุงให้เจริญงอกงามขึ้นโดยทั่วกันแล้ว จะช่วยให้ประเทศชาติบังเกิดความสุข ความร่มเย็น และมีโอกาสที่จะปรับปรุงพัฒนาให้มั่นคงก้าวหน้าต่อไปได้ดังประสงค์

ขออำนาจคุณพระศรีวิฑนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลพิภพ จงอภิบาลรักษาท่านทั้งหลายให้มีความสุขสวัสดิ์ แก้วคลาดจากภัยอันตรายและสิ่งชั่วร้ายทั้งปวง

บันดาลให้มีกำลังกาย กำลังใจ และกำลังปัญญาอันเข้มแข็งสมบูรณ์ สามารถที่จะประกอบกิจการงานน้อยใหญ่ในหน้าที่ ให้บรรลุประโยชน์และความเจริญก้าวหน้าตามที่มุ่งหมายได้ทุกประการ

คำประกาศราชานิติคดี

ในการพระราชพิธีบวงสรวงสมเด็จพระบรมมหาราชกรีธาธิราชเจ้า

วันจันทร์ที่ ๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๒๕

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดีจักรีนฤเบศร อดิเรกนาถ สยามินทราธิราชบรมนาถบพิตร มีพระบรมราชโองการเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมให้ประกาศว่า

ปีพุทธศักราชสองพันห้าร้อยยี่สิบห้านี้ กรุงเทพมหานครอมรรัตนโกสินทร์ มีอายุจำเริญยืนยาวมาครบสองร้อยปี ประชาชนทั้งหลายต่างมีความปรารถนาดีที่สามารรถตั้งบ้านเมืองเป็นอิสระสถาพรสืบมาได้ก็ถึงสองศตวรรษและสมควรสามัคคีกันจัดงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ขึ้นทั่วราชอาณาจักร เพื่อปลุกฝังความจงรักภักดีความภาคภูมิใจในประเทศชาติให้เพิ่มพูนแน่นแฟ้นขึ้นในวาระจิตของคนไทย เป็นเหตุให้ทรงพระราชอนุสรณ์ถึงกาลก่อนที่ล่วงมา ว่าการที่สยามประเทศสถิตเสถียรรุ่งเรืองมาจนบัดนี้ได้ก็ด้วยอาศัยพระบรมโพธิสมภารบารมี แห่งสมเด็จพระบรมราชบุรพการีแต่ละพระองค์ ทรงปกครองนำพา ให้ผ่านพ้นอุปสรรคและภัยอันตรายนานาโดยสวัสดิ์ทุกยุคสมัย ทั้งทรงทำนุบำรุงให้เจริญมั่นคงพร้อมด้วยอิสรภาพอันไพบูรณ์เสมอด้วยอารยประเทศทั้งมวล บรรดาการที่ทรงกระทำให้แก่ชาตินั้นล้วนลำบากยากยิ่ง แต่ละเรื่องแต่ละสิ่งต้องปฏิบัติ

บำเพ็ญอย่างออกอุทกษณ์ด้วยพระปรีชาญาณอันลึกซึ้งกว้างไกล ซึ่งจะพิจารณาให้เห็นถ่องแท้ได้จากพระราชกรณียกิจในแต่ละแผ่นดิน มีพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหจักรีบรมนาถ พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช อาทิ เมื่อแรกที่ทรงพระราชดำริรับอัญเชิญขึ้นผ่านพิภพ ประเทศชาติกำลังประสบความบอบช้ำระส่ำระสาย ประการหนึ่งเพราะถูกข้าศึกย่ำยีทำลายเมื่อคราวเสียพระนครศรีอยุธยา อีกประการหนึ่งเพราะประจวบกับเวลาที่บ้านเมืองเกิดวิฤตจลาจลฟุ้งสับสนลง สมเด็จพระปฐมบรมนาถจึงต้องทรงเร่งฟื้นฟูบำรุงประเทศเป็นการใหญ่ทั่วทุกด้าน ด้วยได้ทรงตั้งพระราชปณิธานปรารถนาไว้แน่วแน่ที่จะให้เกิดความเจริญมั่นคงทั้งในพุทธจักรอาณาจักร ข้างฝ่ายพุทธจักรนั้น พระพุทธศาสนาและสังฆมณฑลเสื่อมทรุดเศร้าหมองมาช้านาน จึงโปรดให้ทำการสังคายนาพระธรรมวินัย ทั้งพระบาลีอรรถกถาฎีกาอนุฎีกาสัทธาวิเสสให้บริสุทธิ์บริบูรณ์สำหรับเป็นพื้นฐานแก่อกุลพระปริยัติศาสนา ทั้งยังตรากฎหมายขึ้นจัดระเบียบสงฆ์และสมณปฏิบัติให้เรียบร้อยงดงาม ข้างฝ่ายอาณาจักรก็ทรงพระราชอุทิศสาหะพยายามดำเนินพระบรมราโชบาย ให้บรรลุผลสมบูรณ์ตามที่ทรงมุ่งหมายถ้วนทุกอย่าง เริ่มด้วยการสร้างพระนครราชธานี มีป้อมปราการคูเมืองชั้นนอกชั้นใน เร่งบำรุงกำลังพลและอาวุธยุทโธปกรณ์ให้เข้มแข็งพร้อมสรรพทุกขณะ โปรดให้ประมวลและชำระพระราชกำหนดกฎหมาย อันพลัดพรายสูญหายให้ถ่องเที่ยงทุกกระบวนสำหรับใช้เป็นหลักราชการ นอกจากนี้ยังได้ทรงส่งเสริมฟื้นฟูทางด้านศิลปะวรรณคดีขนบธรรมเนียมราชประเพณีอีกเป็นอเนกปริยาย พระราชกรณียกิจมากหลายที่สมเด็จพระมหากษัตริย์ราชเจ้าจะต้องทรงกระทำนี้ พันวิสัยธรรมดาสามัญมนุษย์จะปฏิบัติได้ แต่เหตุเพราะพระมหากษัตริย์ทุกพระองค์มีพระราชหฤทัยตั้งมั่นในสัจจาธิษฐาน ที่จะทรงกระทำการเพื่อชาติศาสนามหาชนอย่างแท้จริงไม่ทอดอวยหลัง จึงบันดาลพลังอันอุดมเลิศบังเกิดส่งสนองให้ทรงสัมฤทธิ์ ในพระราชกิจจานุกิจเป็นมหัศจรรย์ อันทวยราษฎร์ทราบตระหนกอยู่ทั่วกันว่า

คือ พระบุญญาธิการบารมี ซึ่งปกปักรักษาสยามรัฐให้มั่นคงสวัสดิ์ติมาตราบกาลปัจจุบัน พระเดชพระคุณแห่งกษัตริยาธิราชเจ้าจึงมีอยู่เนืองนิตย์พื้นพรรณนา

ในวาระอันเป็นมหาสมัยมงคลที่ระลึกแห่งการประดิษฐานพระบรมราชจักรีวงศ์^๕ นี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงมีพระบรมราชโองการสั่งให้ตั้งการพระราชพิธีถวายราชสักการะสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้าขึ้น ณ ท้องสนามหลวง เสด็จพระราชดำเนินมาทรงบูชาพระรัตนตรัย และทรงถวายเครื่องราชสักการะบวงสรวงตามโบราณราชประเพณี โปรดเกล้าฯ อ่านประกาศราชาภิษาศุภคีท่ามกลางมหาสนันนิบาตแห่งพระราชวงศ์ข้าราชการและประชาชน

ด้วยอานุภาพพระราชศรัทธาการวะอันมั่นคงในพระรัตนตรัยและพระบรมราชบุรพการี ขอพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจงทรงเจริญพระราชสิริสวัสดิ์ ปราศจากพระโรคพิบัติอุปัทวันตราย ทรงพระเกษมสมบุรณ์สบายพระราชหฤทัย ดำรงในสิริราชสมบัติพิพัฒน์ไพบูลย์ เพิ่มพูนพระเกียรติคุณอุดมฤกษ์ภาพสมบัติ ผ่องแผ้วจากพิพิธภัยพิบัติทุกข์ทุกเวลา

ขอพระบรมเชษานุภาพมหิมาแห่งสมเด็จพระบูรพกษัตริยาธิราช จงคุ้มครองประเทศชาติและประชาชนชาวไทยให้ผ่านพ้นสรรพอุปัทวันพิบัติภัยทั้งปวง อริราชศัตรูภายนอกอย่าล่วงเข้าทำอันตรายได้ ศัตรูหมู่พาลภายในให้วอดวายพ่ายแพ้ภัยตัว บันดาลความสุขความมั่นคงให้บังเกิดทั่วภูมิผดุงพล บันดาลความร่มเย็นแก่เอกราชนครบริบทคามเขตขอบขันฑสีมา

ขอพระมหากษัตริยาธิราชเจ้าจงชักนำ ให้เกิดสามัคคีธรรมในหมู่ไทยอย่าได้รู้ราว์ราน ทุกฝ่ายมีใจสมัครสมานเป็นอันหนึ่งอันเดียวเกลี้ยกลม เป็นพลังอันอุดมยิ่งใหญ่ที่จะประกอบกิจการดีนำไทยให้วัฒนาสืบเนื่อง ประสบแต่สิ่งสุกสวัสดิ์ตลอดจักรวรรดิทิศา

๖๔๕๖๔

วันพระลภมहाจักร

ถวายบังคมพระปฐมบรมราชานุสรณ์

วันที่ ๖ เมษายน ซึ่งเป็นวาระตรงกับวันพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก สมเด็จพระปฐมบรมมหาชนกษัตริย์ราชเจ้าเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติประดิษฐานมหาจักรีบรมราชวงศ์ และสถาปนากรุงเทพมหานคร อมรรัตนโกสินทร์ ถือเป็นวันที่ระลึกสำคัญของชาติวันหนึ่ง ซึ่งในปี ๒๕๒๕ นี้เป็นมงคลคติ กรุงรัตนโกสินทร์บรรจบครบ ๒๐๐ ปี ได้กำหนดการพระราชพิธีเฉลิมฉลองบำเพ็ญพระราชกุศล และถวายบังคมพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก เจ้าพนักงานตักแตงองค์พระบรมราชานุสรณ์ ทอดเครื่องราชสักการะเครื่องบวงสรวงถวายอาศิรวาทปฐมราชสฤติ ตั้งพลับพลาเป็นพิธีมณฑล ทรงบำเพ็ญพระราชกุศล เชิญพระชัย (หลังช้าง) ออกประดิษฐานทอดเครื่องนมัสการไว้พร้อม

เวลา ๑๖ นาฬิกา ๓๐ นาที พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่งจากพระตำหนักจิตรลดารโหฐานพระราชวังดุสิต ไปยังพระปฐมบรมราชานุสรณ์ที่เขียบรถยนต์พระที่นั่ง ณ ที่นั้น ทหารกองเกียรติยศถวายความเคารพ แตรวงบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี เสด็จพระราชดำเนินขึ้นสู่ฐานพระบรมราชานุสรณ์ ถวายพุ่มดอกไม้และทรงจุกฐปเทียนเครื่องราชสักการะ ชาวพนักงานประโคม มโหระทึก แตรฝรั่ง เสด็จพระราชดำเนินขึ้นสู่พลับพลาพิธี ทรงจุกฐปเทียนเครื่องนมัสการบูชาพระชัย (หลังช้าง) ของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก แล้วพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวถวายพัชวันทีระลึกมหาจักรี ถวายบังคมพระบรมราชานุสรณ์ เนื่องในการฉลองกรุงรัตนโกสินทร์ครบ ๒๐๐ ปี แก่สมเด็จพระสังฆราช สมเด็จพระราชาคณะ พระราชาคณะ ๑๐ รูป แล้ว

ทรงศีล สมเด็จพระสังฆราชถวายศีล จบแล้วพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินไปยังสถานหน้าพระปฐมบรมราชานุสรณ์ ทรงจุกฐูปเทียนราชสักการะถวายเครื่องบวงสรวง ขณะนั้น ชาวพนักงานประโคม มโหระทึก ม้องชัย สังข์ แตร ตูรียงค์ เสด็จขึ้นประทับ ณ พลับพลา ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ รongราชเลขาธิการ อ่านอาเศีรวาทปฐมราชสดุติ* จบ ชาวพนักงานประโคม มโหระทึกสังข์ แตร ตูรียงค์ ทหารบก เรือ ยิงปืนใหญ่ถวายเฉลิมพระเกียรติฝ่ายละ ๒๑ นัด ทหารกองเกียรติยศ ๓ เหล่าทัพสำหรับองค์พระปฐมบรมราชานุสรณ์ถวายความเคารพ แตรวงบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี พระสงฆ์ในมณฑลพระราชพิธีและพระสงฆ์ทั่วราชอาณาจักร ลงอุโบสถเจริญชัยมงคลคาถา และวัดในพระพุทธศาสนา และศาสนานอื่นทั่วราชอาณาจักร ย่าม้อง กลองระฆัง ขึ้นพร้อมกัน ๓ ลา

เมื่อสุดเสียงประโคมแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงประเคนจตุปัจจัยไทยธรรม พระสงฆ์ถวายอนุโมทนา ถวายอดิเรก เสด็จพระราชดำเนินกลับ กองทหารกองเกียรติยศถวายความเคารพ แตรวงบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี

อนึ่ง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ข้าราชการทหาร พลเรือน ร่วมกับประชาชน จุกฐูปเทียนเดินประทักษิณถวายสักการะพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ๓ รอบ และจุกดอกไม้เพลิง มีการมหรสพเป็นการเฉลิมฉลองสมโภชในวโรกาสที่มหาชนได้พร้อมใจกันเทอดพระเกียรติขึ้นเป็นมหाराช มีกำหนด ๓ วัน ^{๕๕๕} ึ่งนทงแต่วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๒๕ เวลา ๑๙ นาฬิกา การนี้แต่งกายข้าราชการแต่งเครื่องแบบปกติขาว ประชาชนแต่งกายตามสุภาพนิยม

* นายภาวส บุณนาค เป็นผู้เขียนและอ่าน

ประกาศอาศิรวาทปฐมราชสกุลคำร้อยแก้ว
ในการพระราชพิธีถวายบังคมพระปฐมบรมราชานุสรณ์
 วันอังคารที่ ๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๒๕

ข้าพระพุทธเจ้าผู้รับพระบรมราชโองการ ขอพระราชทานกล่าวประกาศให้ผู้มา
 ฝ่าทุลละของธูลิพระบาทราชฎวทงปวงได้ทราบทั่วกัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดีจักรี
 นฤปดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร ทรงพระอนุสรณ์คำนึงเป็นเนืองนิตย์
 ถึงพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดี ศรีสินทรมหจักรีบรมนาถ พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก
 มหาราชซึ่งทรงประดิษฐานกรุงเทพมหานครนครอมรรัตนโกสินทร์และพระบรมราชจักรีวงศ์
 ว่าเป็นพระมหากษัตริย์ผู้ทรงพระบรมเดชานุภาพยิ่งใหญ่ และทรงมีพระเดชพระ-
 คุณแก่ชาติไทยอนเอนกอนันต์ ถ้วยได้ทรงปฏิบัติบำเพ็ญสรรพกิจกรณีย์ให้เกิดประโยชน์
 อย่างสูงสุดแก่แผ่นดินนานัปการ เบื้องต้นแต่ทรงเป็นแม่ทัพเสด็จไปในงานพระราช
 สงครามปราบปรามอริราชศัตรูรอบกบฏอิสรภาพของไทยก่อนจะได้เสด็จผ่านพิภพเฉลิม-
 วัฐ ครั้นทรงปราบดาภิเษกเป็นพระมหากษัตริย์ดำรงประเทศเป็นอิสระแล้วก็ยังมุ่งพระ-
 ราชหฤทัย ที่จะทรงทำนุบำรุงบ้านเมืองให้สถิตเสถียรและจำเริญไพบุลย์ทั้งพุทธจักร
 อาณาจักร ข้างพุทธจักรนั้น พระศาสนาเสื่อมทรุดเศร้าหมองลงเป็นอันมากตั้งแต่คราว
 เสียกรุงเนิ่นนานมา โปรดให้กระทำการสังคายนาพระไตรปิฎกธรรมอันเป็นมูลรากแห่ง
 พระปริยัติศาสนาให้บริสุทธิ์บริบูรณ์ผ่องพ้นจากสภาพที่วิปลาสสูญหาย ทั้งโปรดให้ตรา
 กฎหมายออกเป็นทีแรก เพื่อจัดการคณะสงฆ์และสมณปฏิบัติให้เป็นระเบียบงดงาม ข้าง
 อาณาจักรนั้นก็ทรงพระราชอุทิศสาหะพยายามอย่างอุกฤษฏ์ ที่จะทรงดำเนินพระบรม

ราชโอบายให้สัมฤทธิ์ประโยชน์อันอุดมทุก ๆ ด้าน เริ่มด้วยการสถาปนาพระมหาปราสาท
 ราชมนเทียรและพระอารามต่าง ๆ ขึ้นอย่างวิจิตรโอฬาร เพื่อให้บ้านเมืองมีความงาม
 สง่าเหมือนดังเก่าก่อน การป้องกันพระนครนั้นโปรดให้สร้างกำแพงขึ้นแวดล้อมพร้อม
 ด้วยบ่อนปราการและคูน้ำชั้นนอกชั้นใน บำรุงกำลังพลเสนาอาวุธยุทโธปกรณ์ให้กล้าแข็ง
 พร้อมสรรพทุกขณะ แล้วโปรดให้ประมวลและชำระพระราชกำหนดกฎหมาย ซึ่งกระ
 ชาติพลักพรายหายเสียเก่าในสิบส่วนนั้นให้ต้องเที่ยงทุกกระบวน สำหรับเป็นหลักปฏิบัติ
 ราชการ นอกจากนี้ยังมีพระราชกิจทางด้านฟื้นฟูศิลปะวรรณคดี ขนบธรรมเนียม
 ประเพณีอีกเป็นอเนกปริยาย พระราชกรณียกิจทั้งหลายที่ทรงปฏิบัติบำเพ็ญเป็นดังหนึ่ง
 ชุบชีวิตของชาติที่ถูกทำลายไปให้คงคืนดีมาสำหรับอเนกนิกรชนได้ฟังฟังและบำรุงรักษา
 ให้รุ่งเรืองวัฒนายั่งยืนไป พระมหากรุณาธิคุณอันใหญ่หลวงนี้จึงประทับใจแน่นในดวงจิต
 ของผู้ที่เรียกตนว่าไทยตลอดมาไม่เสื่อมถอย

บัดนี้ กรุงเทพมหานครสถิตสถาพรมาครบสองร้อยปี นับแต่วาระที่พระบาท
 สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชเสด็จกรีธาทัพกลับจากกรุงกัมพูชา เข้ามาระงับ
 เหตุวิฤกฤติในกรุงธนบุรี และทรงรับคำวิงวอนอัญเชิญแห่งสมณพราหมณ์ชีเสนามาตย์
 ราชภูรคณาเนก ให้เสด็จปราบดาภิเษกดำรงสยามรัฐสีมามณฑล นับเป็นอภิรักษ์จิตสมัย
 มหามงคลอุดมไชย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประ
 กอบการพระราชพิธี วันที่ระลึกมหาจักรีถวายเป็นปฐมบรมราชานุสรณ์เป็นการพิเศษ
 พร้อมพิธีสงฆ์ เสด็จพระราชดำเนินมาทรงบูชาพระรัตนตรัยและถวายเครื่องราชสักการะ
 บวงสรวงตามโบราณราชประเพณี โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศอาศิรวาทปฐมราชสดุติ
 เถลิงพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาจักรีบรมนาถ ท่ามกลาง
 สันนิบาตแห่งพระราชวงศ์ ข้าราชการ และประชาชน

สมเด็จพระปฐมบรมราชาธิราช แม้ทรงสถิต ณ ห้องหนาทิพยสถานพิมานไถ
ของจงทรงทราบแก่พระราชหฤทัยด้วยพระญาณวิเศษ แล้วทรงโสมนัสยินดีรับเครื่องราช
สักการะบวงสรวง และพระราชกุศลทั้งปวงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราช
อุทิศถวายเป็นธรรมพลีวรามิสพลีย์ แล้วทรงแผ่พระบารมีอภิบาลบำรุงรักษาพระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินีนาถ พร้อมทั้งสมเด็จพระบรมราชโอรส
ธิดาทุกุพระองค์ ให้ทรงพระเจริญพระราชสวัสดิศุภพิพัฒน์ไพบูลย์ เพิ่มพูนพระเกียรติยศ
ปรากฏบันลือไกล ผ่องแผ้วพิพิศุภย์ปีพิศาทุกษ์ทุกเวลา

ขอพระบรมเดชานุภาพมหิมาแห่งสมเด็จพระปฐมบรมราชาธิราช จงคุ้มครอง
ประเทศชาติและประชาชนชาวไทย ให้ผ่านพ้นสรรพอุปัทพ์พิบัติภัยทั้งปวง อริราชศัตรู
ภายนอกอย่าล่วงเข้าทำอันตรายได้ ศัตรูหมู่พาลภายในให้วอดวายพ่ายแพ้ภัยตัว บันดาล
ความสุข ความมั่นคงให้บังเกิดทั่วภูมิณฑล บันดาลความร่มเย็นแก่กษัตริย์ชนครบ
คามเขตขอบขัณฑสีมา

ขอพระมหากษัตริย์นาฎยานุภาพจงชักนำ ให้เกิดสามัคคีธรรมในหมู่ไทยอย่าได้รู้
ริ้วราน ทุกฝ่ายมีใจสมัครสมานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเกลี้ยวกลม เป็นพลังอันอุดมยิ่งใหญ่
ที่จะประกอบกิจการณีนำไทยให้วัฒมนานยิ่ง ประสบแต่สิ่งสุกสวัสดิ์ตลอดจักรวรรดิกาล

คำประกาศในพระราชพิธีบวงสรวง

พระสยามเทวาธิราช

วันพุธที่ ๗ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๒๕

สรวมชีพข้าพระพุทธเจ้าผู้รับพระบรมราชโองการ ขอพระราชทานกล่าวประกาศ
แก่บรรดาผู้มาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ณ มณฑลพระราชพิธี และประชาราษฎร์ผู้
สมัครภักดีในชาติศาสนาพระมหากษัตริย์ให้ทราบทั่วหน้า

มีพระราชดำริปรารภในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวว่า สยามรัฐราชอาณาจักรต้องประสบเหตุการณ์อันร้ายแรงร้าย เกือบจะเป็นอันตรายถึงเสียอิสรภาพหลายครั้งหลายหน แต่ก็กลับคลี่คลายให้รอดพ้นมาได้เห็นเป็นอัศจรรย์ เชื่อว่าจะต้องมีมหิทธิเทพคอยคุ้มครองป้องกันอยู่เบื้องหน้า จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประดิษฐ์หล่อรูปเทพยดา อันทรงขนานนามว่า พระสยามเทวาธิราชขึ้นไว้สำหรับทรงสักการะ ด้วยทรงพระราชศรัทธาปสาทะในเทวาทินิหารและโปรดให้ถวายเครื่องสังเวยเป็นประจำมาตลอดรัชกาลมิได้ขาด

สมเด็จพระมหากษัตริยาธิราชในรัชกาลต่อๆ มา ก็ทรงปฏิบัติบูชาและสังเวยบวงสรวงเป็นราชประเพณี เพื่อความพิพัฒน์สวัสดิ์ของบ้านเมืองและประชาชน เป็นเหตุบันดาลให้รอดพ้นอันตรายนานาทุกยุคทุกสมัย ไม่มีอันต้องประสบพิบัติภัยเหมือนประเทศใกล้เคียงทั้งปวง

บัดนี้ พระมหานครกรุงเทพมีอายุจำเริญยาวยืนมาครบสองศตวรรษ ประชาชาติไทยพร้อมกันจัดงานเฉลิมสมโภชขึ้นทั่วราชอาณาจักร เพื่อสำแดงความสามัคคีในประเทศชาติ ในสมเด็จพระมหากษัตริยาธิราชและบุพการี โดยกตัญญูตึกเวทีก่อและความสำเร็จใจ

สมัยมงคลอุดมไชยเช่นนี้ เป็นวาระอันควรที่จะประกอบการบูชาบวงสรวงแต่เทวาทิเทพทั้งปวงซึ่งรักษาแผ่นดินไทย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งการพระราชพิธี เป็นส่วนเทวตาพลี ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท โปรดให้เชิญรูปพระสยามเทวาธิราชออกประดิษฐาน ณ มุขเด็จภายในบุษบกพิมานเสด็จพระราชดำเนินมาทรงสักการะและถวายเครื่องสังเวยบวงสรวง ท่ามกลางสันนิบาตแห่งพระราชวงศ์และข้าทูลละอองธุลีพระบาททุกกระทรวงซึ่งเฝ้าอยู่โดยอนุกรม แล้วมี

พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศแก่เทพยดา อัญเชิญสยามรัฐเทวามา
ประสาทพรไชย

ขอเทพไทจงรับสรรพพลีบูชา ซึ่งทรงพระราชศรัทธาจำนงถวาย ขอเทพยเจ้า
ทั้งหลายมีกมลกอปรด้วยเมตตา ช่วยกันคุ้มครองรักษาพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา
ภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามมินทราธิราช
บรมนาถบพิตร ให้ทรงพระเจริญในสิริราชสมบัติ ชั้วฉวาลด้วยพระราชศกัคคาคิเรกยศ
ปรากฏแผ่ไปในประเทศนานา ปราศจากสรรพภัยพยาธิทุกข์ เสวยไอศวรรยสุขที่มายุ-
ชนมสวัสดิ์ จำริญจำรัสด้วยพระมหากรุณาธิคุณอดุลยฤทธิ์ พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้า
สิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระบรมราชโอรสธิดาทกพระองค์

ขออานุภาพแห่งเทพยดาผู้ทรงมหิศวศกัคคิ์ ซึ่งอภิรักษ์พระมหานครราชธานีมี
พระสยามเทวาริราชเป็นต้น จงยังหมู่เสนาพลนิกายให้สามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน
มั่นคงในความสามัคคี เป็นกำลังพิทักษ์รักษาแผ่นดินให้ราบคาบ มีสุรภาพกล้าหาญ
ในการสู้ศึกศัตรู เติชชูความเป็นเอกราชให้ยืนยง ยังหมู่พระราชวงศ์เสวกามาตย์ราช
บริพาร ให้พร้อมพรักสมัครสมานโดยสมานฉันท์ ช่วยกันปฏิบัติพระราชกิจ ด้วยความ
ซื่อสัตย์สุจริตกตัญญู เป็นกำลังคำชูพระราชอาณาจักรให้เจริญมั่น ยังสรรพอุบ่ท่วยอย่าให้
บังเกิดมีแก่ประชาชน ยังฝนให้สมบูรณ์ตามฤดูกาล เกื้อกูลแก่สรรพธัญญาหารพืชผล
พฤษาลดาชาติ ยังเหล่าสัตว์จุตบทวิบาทให้ปราศจากโรคันตราย บังเกิดสืบพืชพรรณ
เจริญแพร่หลายเป็นอุปการแก่มนุษย์นิกร ยังพระมหานครให้บริบูรณ์ด้วยโภคสมบัติ
อันไหลหลั่งถั่งมามีรัฐชัตแต่ทั่วทิศานุทิศ ขอทวยเทพจงประสิทธิ์ศุภมณูผลทุกประการ
โดยนัยที่จงจิตอธิษฐานแต่ต้น เทอญ

ประกาศบวงสรวง

ในการพระราชพิธีสมโภชพระหลักเมือง

ณ วันพุธ ที่ ๒๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๒๕

ข้าพระพุทธเจ้าผู้รับพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราชบรมนาถบพิตร ขอประกาศแก่ทวยเทพผู้ทรงฤทธิมหิศวรศักดิ์ ซึ่งรักษาพระราชอาณาจักรและพระมหานครราชธานี มีอาทิพระสยามเทวาธิราช ผู้ทรงทิพยอำนาจอันรุ่งเรือง พระหลักเมืองพระเสื้อเมืองทรงมหิทธิฤทธิ์ พระทรงเมืองผู้ศักดิ์สิทธิ์และพระกาลไชยศรีเจ้าหอกลองเจ้าเจตคุปต์ผู้มีเดชศักดิ์ กับทั้งข้าทูลละอองธุลีพระบาท ประชาชนผู้ทั้งมวลถ้วนทั่วหน้า ให้ทราบสาสนคดี

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำริว่า พระหลักเมืองกับเทพยดาอารักษ์ ณ ศาลนี้ เป็นที่เคารพแห่งสมเด็จพระมหากษัตริย์ทุกรัชกาลมา ทั้งเป็นที่ยึดเหนี่ยวพึ่งพาของมหาชนทางจิตใจ ให้บังเกิดมีขวัญมั่นคงในการประพฤติปฏิบัติชอบ มีความแข็งขันหมั่นประกอบสรรพกิจกรณีย์

บัดนี้ บรรลุสมัยที่พระมหานครกรุงเทพมหานครจําเวญสวัสดิ์มาครบสองศตวรรษ ประชาชาติไทยพร้อมกันจัดงานฉลองสมโภชขึ้นทั่วราชอาณาจักร เพื่อสำแดงความสามัคคีในประเทศชาติ ในสมเด็จพระบูรพมหากษัตริย์ราชและบุพการี โดยกตัญญูกตเวทีและความเปรมปราโมทย์เต็มดวงมาน เป็นอนุคมมงคลกาลอันควรประกอบพิธีสมโภชพระหลักเมือง เพื่อเฉลิมสิริสวัสดิ์และความเจริญรุ่งเรืองของสยามรัฐสีมา จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งการสังเวทบวงสรวง เสด็จพระราชดำเนินมาทรงถวายเครื่องบูชาวามิสทั้งปวงเป็นเทวดาพลี ณ วันอันตรงกับวาระที่สมเด็จพระปฐมบรมนาถ

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ธิราช โปรดให้ทำพิธียกหลักพระนคร แล้วโปรดให้ประกาศแก่เทพยนิกรอัญเชิญมาช่วยอำนวยไชย

ขอเทพไทจงยินดีรับสรรพพลีบูชา ซึ่งทรงพระราชศรัทธาจำนงถวายขอเทพ-
เจ้าทั้งหลายจงมีกมลอุปถัมภ์เมตตา ช่วยกันคุ้มครองรักษาพระบาทสมเด็จพระเจ้า
อยู่หัวให้ทรงพระเจริญยั่งยืนในสิริราชสมบัติ ชั่วกาลด้วยพระราชศักดิ์เกรยศปรากฏ
แผ่ไปในประเทศนานา ปราศจากสรรพภัยพยาธิทุกข์ เสวยโอศวรรยสุขที่มายุชนมสวัสดิ์
โรจน์รุ่งจรัสด้วยพระมหากษัตริย์คุณอภิลุขฤทธิ์ พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระบรมราชโอรสธิดาทุกพระองค์

ขอเทวานุภาพจงกำจัดสรรพอุบาทว์จัญไร สรรพทุกข์สรรพภัยให้สูญสิ้นทั่วไทย-
ธรณินทร์มีแต่ความร่มเย็นเป็นผาสุกยุกติธรรม ให้ไทยทั่วหน้าสามัคคีกันมั่นคงให้เสนา
นิกรทุกเหล่าดำรงในความสามัคคี เป็นกำลังพิทักษ์รักษาแผ่นดินให้ราบคาบมีสุภาพ
กล้าหาญในการสู้ศึกศัตรู เชิดชูความเป็นเอกราชให้ยืนยง ยังหมู่พระราชวงศ์เสวก
มาตย์ราชบริพาร ให้พร้อมพรักสมัคสมานโดยสมานฉันท์ ร่วมกายร่วมใจกันปฏิบัติ
พระราชกิจ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตกตัญญู เป็นกำลังคำชูพระราชอาณาจักรให้ดำรงมั่น
ยังสรรพเคราะห์อย่าให้บังเกิดมีแก่ประชาชน ยังฝนให้สมบูรณ์ตามฤดูกาลเกิดกุลแก่
สรรพพญานาหารพืชผลพุกษาลคาชาติ ยังเหล่าสัตว์จตุบาทให้ปราศจากโรคัน-
ตรายภัยอันตราย บังเกิดสืบพืชพันธุ์แพร่หลายเป็นอุปการแก่มนุษย์นิกร ยังพระมหานคร
ให้บริบูรณ์ด้วยสมบัติ อันไหลหลั่งดั่งมามีรัชต์แต่ทั่วทิศานุทิศ ขอทวยเทพจงประสิทธิ์
ศุภมณูผลทุกประการ โดยนัยที่ข้าพระพุทธเจ้าจงจิตอธิษฐานถว้นถ้วนเทอญ.